

କାନ୍ତିମାଳା

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

వర්ෂ ۷۵ අඉක ۴۵ පුරාඉක ۳۳۹

२०८० जेठ ८ गते सोमबार

Monday 22, May 2023

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०/-

भ्रष्टाचारका विरुद्ध आरसिपी, नेपालद्वारा देशव्यापी संघर्षको घोषणा

काठमाडौं । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल (आरसीपी, नेपाल)ले भ्रष्टाचारका विरुद्ध देशव्यापी संघर्षको घाषणा गरेको छ । जेठ ५ मा बसेको सो पार्टीको कार्यालयको बैठकले जेठ ७ देखि १७ सम्म भ्रष्टाचारका विरुद्ध देशव्यापी संघर्ष गर्ने निर्णय गरेको आइतबार आयोजित अन्तर्रक्षिया कार्यक्रममा नेताहरूले जानकारी दिए । पार्टी अध्यक्ष मोहन वैद्य किरणको अध्यक्षतामा बसेको बैठकले जेठ ७ गते काठमाडौंको सम्वाद डबलीमा पार्टीको आयोजनामा अन्तर्रक्षिया कार्यक्रम गर्ने निर्णय अनुसार नै आइतबार अन्तर्रक्षिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।

कार्यान्वयन गर्न मातहतका सबै पार्टी कमिटि र जनवर्गीय संगठनहरूलाई सर्कुलर गरिसकिएको पनि जानकारी दिनभयो ।

प्राप्त जानकारी अनुसार जेठ ११ गतेभित्र आफ्नो अनुकूलतामा पार्टीले प्रदेश राजधानीमा पत्रकार सम्मेलन गरी कार्यक्रम

मोर्चाहिरुको सक्रिय सहभागीतामा १२ गते
पोखरा, १३ गते बुटबल, १४ गते हेटोंडा र
धनगढी, १५ गते जनकपूर वा सर्लाही, १६
गते विराटनगर वा इटहरी र १७ गते सुर्खेत
भण्डाफोर तथा विरोध सभा सम्पन्न गर्ने
कार्यक्रम तय गरिएको छ ।

भ्रष्टाचारको विरोध तथा भण्डाफोर गर्ने, भ्रष्टाचारका विरुद्धको संघर्ष जारी

ऋणितकारी कम्युनिष्ट पार्टी र नेकपा (मशाल)द्वारा बृटवलमा भैय रूपमा बिरोध सभा सम्पन्न

□ रवि पाण्डेय/पारस सुनील
बुटवल ।

हादी मगर	नेपाल	र नेकपा(मशाल)को
क्रान्तिकारी	संयुक्त	आयोजनामा रुपन्देहीस्थित
पार्टी	उत्तरायण	सिसोदा वर्षायाम

मंगलवार सम्पन्न भएको छ ।
नक्कली भुटानी शरणार्थी
उपर्युक्त तेसा विवाह पर्दा सामाजिक सम्बन्धी

गर्ने संगठित गिरोहलाई कार्वाही
र राष्ट्रधाती नागरिकता बिधेयक
सम्प्रेरितो सामा चाँडी ५ सेप्टेम्बर

नेपाल पत्रकार महासंघलाई साभा चरित्रको बनाउन माग

नवलपरासी । क्रान्तिकार
पत्रकार महासंघका केन्द्रीय
महासचिव रवि पाण्डेरये नेपाल
पत्रकार महासंघलाई साभा चरित्रका
द्वारा प्राप्त पर्णिमाको छ ।

संघसंगठनहरूलाई पेशागत तथा
आस्थाका आधारमा समावेस
गर्नुपर्ने बताउदै नेपाल पत्रकार
महासंघलाई साभा मञ्चको
रूपमा विकास गर्न जरुरी रहेको
जैसै सामाजिकमा।

शनिवार नेपाल पत्रकार
महासंघ नवलपरासी (बसुप)ले
आयोजना गरेको संस्था शुद्धीकरण
अभियान सम्बन्धि अन्तर्राष्ट्रिया तथा
सम्मान कार्यक्रममा बोल्दै उहाँले
पत्रकारिता बांकी / ऐनमा

नेपाली कम्यनिस्ट आन्दोलनभित्रको समस्या

कम्युनिस्ट पार्टी भनेको सर्वहारा वर्गाको मुक्तिको लागि काम गर्ने पार्टी हो । सर्वहारा वर्ग भनेको माकर्सको व्याख्यामा सामन्तवादी व्यवस्थाको अन्तसँगै पुँजीपति वर्गसँगै जन्मएको अर्को तर पुँजीपतिवर्गकै विरुद्ध जाइलाएने वर्ग हो । किनभने सामन्तवादी व्यवस्थाको अन्तपछि संसारमा कि त पुँजीपति वर्गसे सामाजिक तरिका संसारमा वर्गसे ।

वागका राज्यसत्ता हुन्छ कि त सर्वहारा वागका ।
माकर्सले समाज विकासको व्याख्या
गर्ने क्रममा भन्नु भएको छ “सामन्तवादी
व्यवस्थाको अन्त्यसँगै दुईवटा वर्गहरू
पुँजीपति वर्ग र सर्वहारा वर्गको जन्म हुन्छ ।
तर, पुँजीपति वर्गसँग राज्यको शक्ति जसलाई
राज्यसत्ता भनिन्छ, उत्पादनका साधन र पुँजी
हुन्छ भने सर्वहारा वर्गसँग केवल श्रम मात्रै
रहन्छ । यीह श्रम उसले पुँजीपति वर्गलाई
बिक्री गरेर आफ्नो जीविका चलाउँछ ।
सर्वहारा वर्गले श्रम गरे पनि उसको आर्थिक
हालत कमजोर रहने तर पुँजीपति वर्गले श्रम
नगरिकन नै आर्थिक सम्पन्नताको शिखरतर्फ

लम्पिकरहने हुन्छ । यो हुनुको पछाडि पुँजीपति वर्गसँग राज्यसत्ता, उत्पादनका साधन र पुँजी हुनु हो । त्यसकारण सर्वहारा वर्गले आफ्नो वर्गको मुक्तिको लागि पुँजीपति वर्गसँग भएको राज्यसत्ता, उत्पादनका साधन र पुँजी खोसेर आप्सो अधीनमा ल्याउन पर्छ ।”

आजाना जवानना ल्यात्यु पछि ।
अहिलेसम्मको विश्व कम्युनिस्ट
आन्दोलनको इतिहासमा सर्वहारा वर्गले
आफ्नो वर्गको मुकिको लागि पुँजीपति वर्गसँग
भएको राज्यसत्ता, उत्पादनका साधन र पुँजी
खोसेर आफ्नो अधीनमा त्याएका अनर्गनित
उदाहरणहरू छन् । साथै क्रान्तिद्वारा पुँजीपति
वर्गसँग भएको राज्यसत्ता, उत्पादनका साधन
र पुँजी खोसेर आफ्नो एकलौटी अधीनमा
त्याउन नसकेका तर सामन्तवादको अन्त्यको
लागि पुँजीपति वर्गसँग सहकार्य गरेर पुँजीवादी
व्यवस्थाअन्तर्गत आमश्रमजीविको हितमा
सुधारवादी खालको राज्यसत्ता सञ्चालन गर्ने
प्रयास गरिरहेका उदाहरणहरू पनि प्रसंस्त छन्
र यो पश्चिल्लो प्रयास नेपालको मन्दर्भमा

● हकमबहादर सिंह ●

कार्यान्वयन गर्न खोजिएको छ । जहाँसम्म पुँजीपति वर्गसँग सामन्तवादको अन्त्यको लागि सहकार्यको सवाल छ, सिद्धान्ततः त्यो सही छ । तर पनि सर्वहारा वर्गको वास्तविक मुक्तिका लागि पुँजीपति वर्गसँग भएको राज्यसत्ता, उत्पादनका बाँकी ७ घेजमा

सम्पादकीय

भ्रष्टाचारविरोधी सशक्त

संघर्षको खाँचो

शरणार्थी प्रकरणले नेपाल अन्तर्राष्ट्रिय जगतमै बद्नाम बन्न पुगेको छ । यो प्रकरणले सिंगो व्यवस्था नै मानव तस्करीको अखण्डामा परिणत भएको साबित भएको छ । नागरिकहरुमा यति धेरै निराशा छ कि उनीहरु नेपाली हुनुमाभन्दा विदेशी नागरिक हुनुमा नै गर्व गर्ने स्थितिमा पुगेका छन् । देश थाहै नपाइ उपनिवेशमा परिणत भइसकेको छ । राज्यका सबै अंग दलाल बनेका छन् । विदेशी शक्तिकेन्द्रको स्वार्थ पुरा गर्ने अस्त्रमा परिणत भएका छन् । स्वाधीन र स्वतन्त्र रूपमा राज्यका कुनै पनि निकायले काम गर्न सक्ने स्थिति छैन । सिंगो राज्य संरचना भ्रष्टाचारमा लिप्त भएपछि यो देशमा बर्षोंदेखि उपेक्षित, उत्पीडित, शोषित दमित वर्ग र समुदायले न्याय, समानता, स्वतन्त्रता र शान्तिको अनुभूति गर्ने स्थिति हुने कुरै भएन । करोडौंको लागि उजाड छ यो देश मुझीभरलाई त स्वर्ग छ भनेजस्तै भएको छ । आम आम नेपाली जनताले यो देशमा भविष्य देख्न छाडेका छन् । यो स्थितिमा देशलाई पुच्चाउने भनेको यही भ्रष्ट दलाल संसदीय व्यवस्था हो र यिनै भ्रष्ट दलाल संसदवादी पार्टी र तिनका नेताहरु हुन् ।

अब यो दलाल संसदीय व्यवस्थाको शल्यक्रिया, औषधोमुलो गरेर यो बाँच्ने स्थितिमा छैन । यो मरणासन्न अवस्थामा पुगेको संसदीय व्यवस्थालाई कसैले पनि बचाउन नसक्ने स्थिति छैन । यो व्यवस्थाको चिहानमा खडा हुने अर्को नवीन व्यवस्थाको समृद्धिका लागि पनि यो संसदीय व्यवस्थामा खासगरी ०४६ सालयताका सबै भ्रष्टाचार, कमिसन लगायतका राज्यको सार्वजनिक सम्पत्ति हिनामिना गर्ने सबै पूर्वदेखि वर्तमान शासकहरु, संसदवादी दलका नेताहरुको सम्पत्ति छानबिन गर्ने, सबै प्रकरण र काण्डहरुको निष्पक्ष छानबिन गर्ने र संलग्न दोषीहरुलाई कारबाही गर्ने र उनीहरुको सबै सम्पत्ति जफत गरी राष्ट्रियकरण गर्न जरुरी छ । यो युगीन कार्यभार पूरा गर्ने काम यो संसदीय व्यवस्थाले गर्न सक्दैन । अहिले प्रचण्ड नेतृत्वको सरकारले नक्कली शरणार्थी प्रकरणमा संलग्न केहीलाई पक्राउ गरेर अनुसन्धानको प्रक्रिया अगाडि बढाएको भए पनि यो प्रकरणमा संलग्न मुख्य योजनाकारहरुलाई पक्राउ गरेको छैन । बरु उनीहरुलाई जोगाउन र पक्राउ परेकाहरुको पनि मुद्दा कमजोर पार्न षड्यन्त्र भइरहेको छ । यो प्रकरणमा संलग्न एमाले अध्यक्ष केपी ओली, काय्प्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा नै हुन् । उनीहरुलाई पक्राउ गरेर कारबाही गर्न संसदको ३२ सिटे माओवादी केन्द्रले गर्न सक्ने कुरै भएन । त्यसमाधि ०४६ सालयताका भ्रष्टाचारका फाइलहरु खोल्ने र कारबाहीको प्रक्रिया अगाडि बढाउने त कल्पना गर्न सकिने कुरै भएन ।

यसर्थ, आम जनताले यो कुरा स्पष्ट रूपमा बुझ्न जरुरी छ कि यो संसदीय व्यवस्थाले संसदवादी पार्टी र तिनका नेताहरूले गरेको भ्रष्टाचारको छानबिन र कारबाही गर्न सक्दैन। साँच्चै देशको अस्तित्वको रक्षा गर्ने र देशमा स्थायी शान्ति र समृद्धिको यात्रा तय गर्ने हो भने यो संसदीय व्यवस्थालाई जरैदेखि उखेलेर फाल्नै पर्छ। त्यसका निमित्त आमूल परिवर्तनका पक्षधर राजनीतिक शक्तिहरूले एकताबद्ध भएर ठोस पहल लिन जरुरी छ। क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल लगायत सबै छरिएर रहेका सबै क्रान्तिकारी शक्तिहरू यस मुद्दामा एक ठाउँमा उभिएर आवाज उठाउन पर्दछ।

परिवर्तनको सम्बाहक

WELCOME मूलबाटो WELCOME

सत्यतथ्य निष्पक्ष खबर तथा

www.moolbate.com

भारत चीन, रूस र अमेरिकाको मामिलामा तट्ठ रहेको तर नेपालले अमेरिकी सैनिक संगठन नेटोको पक्षमा आफूलाई उभ्याउँदै आएका कारणले पनि भारत र नेपालको चाहनामा फरक पद्दैगएको देखिएको छ । प्रचारमा आएअनुसार भारतले आफ्नो पुरानै एजेण्डा सकेसम्म नेपाललाई सिक्किमजस्तो बनाउने नभए भुटानजस्तो बनाउने योजनालाई पनि कायमै राखेको छ । हालैको भ्रमणमा नेपाललाई भारतको संरक्षित राज्य बनाउने प्रस्ताव आएको र पूर्ब राजाले नमानेको भन्ने छ । सो कुरा प्रम दाहालले

पनि मान्सक्ने अवस्था छैन

□ डा. केशव देवकोटा □

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहालको भारत भ्रमणको चर्चा फेरी शुरुभएको छ । खासगरी बालुवाटार निकटका केहीले प्रधानमन्त्री दाहालको भारत भ्रमण यही जेठ १७ गतरेखी २० गतेसम्म हुने लगभगा तयभइसकेको बताउने गरेका छन् । जसको औपचारिक घोषणा हुनभने अफै बाँकी छ । प्रधानमन्त्री दाहालको भ्रमणको तयारीमा दुवै देश जुटेको बताइन्छ । तर बाहिर आएका दृश्यहरूले त्यस्तो देखाएका छैनन् । नेपालमा प्रधानमन्त्री दाहाल गत पुस १० देखिन्ने भारत भ्रमणको व्यग्र प्रतीक्षामा हुनुहुन्छ । उहाँको भ्रमणको प्रबन्ध मिलाउनका लागिभन्दै काठमाडौँस्थित भारतीय राजदूतले दिल्ली र काठमाडौँ दौड लगाउन शुरुरोको पनि धेरै भएको छ । नेपालले दाहालको भारत भ्रमणको समय किटेर प्रचार गरेको तीन पटकभन्दा बढी भएको छ । प्रम दाहालको भारत भ्रमणको प्रबन्ध मिलाउनका लागि हतार, हतार नेकांका नेता एनपी साउदलाई परराष्ट्र मन्त्रिमा नियुक्त गरेको पनि धेरै भएको छ । परराष्ट्रमन्त्रि साउनदले पूर्ब परराष्ट्रमन्त्रि, पूर्ब परराष्ट्र सचिव, भारतका लागि नेपालका पूर्ब राजदूतहरू र भारत निकट भिन्नएका अन्य व्यक्ति/व्यक्तित्वसँग निरन्तर छलफलगाउँदै आउनु भएको छ । जसमार्फत धेरै महत्वपूर्ण बिषयहरूको उठान पनि भएको छ । तर भारतले नेपालका प्रधानमन्त्रिको भ्रमणको मिति सुनिश्चित नगर्दा उहाँको भ्रमण हुनसकिरहेको छैन । उहाँको भारत भ्रमण हुन नसक्नुका कितिपय भित्री कारणहरू होलान त्यो खुलेको छैन । तर प्रम दाहालले देखाउनु भएको भारत भ्रमणको व्यग्रता र आफ्नो भारत भ्रमण दुवै देशका लागि ऐतिहासिक बने बताउँदै आउनु भएका कारण भित्रभित्रै कुनै खिचडी पाकिरहेको सहजै अनुमानगर्न सकिन्छ । भारत भ्रमणकै लागि यस्तो मरिहये यसअधि नेपालका कुनै प्रधानमन्त्रिले पनि गर्नुभएको थिएन । करिव छमहिना यता देखिएका बाहिरी दृश्यहरूको व्याख्या र बिश्लेषणमन्ने होनभने प्रम दाहालको तत्काल भारत भ्रमण हुने कुै संभावना छैन । भएको खण्डमा पनि त्यो बढीमा तीन दिनको सदभावना भ्रमणमात्र हुनसक्ने देखिन्छ । पहिलो, त भारतमा निर्वाचन चलिरहेको छ । कर्नाटकलगायतका कितिपय स्थानमा भारतीय सत्तारूढ दल भाजपाले पराजय व्यहोर्नु परेको छ । त्यसैते यतिबेला भारतीय प्रधानमन्त्रि मोदी नेपाल मामिलामा बिवादमा पर्न चाहान हन् ।

नेपालका प्रधानमन्त्रिलाई भारत भ्रमणमा बोलाउनासाथ बिभिन्न किसिमका टिकाटिप्पणीहरू हुन्छन् । दोश्रो, नेपालमा बिवादास्पद अमेरिकी योजना एमसीसी पारित भएको घोषणा गराउन र अमेरिका समर्थितहरूको गठबन्धन गरेर वर्तमान सरकार बनाउन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष तथा वर्तमान प्रधानमन्त्रिद्वाहालको प्रमुख भूमिका रहेको थियो । भारत समर्थित समूहहरूलाई समेत सरकारमा सामेल गरिएको भएपनि उनीहरूको सहायक भूमिका रहेको छ । हालको अवस्थामा उनीहरू समेत दाहालसँग असन्तुष्ट भएर वर्तमान सरकारबाट बाहिरिने मनस्थितिमा रहेको बिभिन्न

भारत भ्रमणको चर्चा
टार निकटका केहीले
ही जेठ १७ गतदेखि
केको बताउने गरेका
भने अझै बाँकी छ ।
तोमा दुवै देश जुटेको
रुले त्यस्तो देखाएका
पुस १० देखिने भारत
हाँको भ्रमणको प्रबन्ध
त भारतीय राजदूतले
गरेको पनि धैरै भएको
समय किटेर प्रचार
। प्रम दाहालको भारत
हतार, हतार नेकाका
नियुक्त गरेको पनि
रुले पूर्व परराष्ट्रमन्त्र,
पालका पूर्व राजदूतहरु
व्यक्तित्वसँग निरन्तर
मार्फत धैरै महत्वपूर्ण
तर भारतले नेपालका
त नगरी उहाँको भ्रमण
भ्रमण हुन नसक्नुका
बुलेको छैन । तर प्रम
को व्यग्रता र आफ्नो
हासिक बन्ने बताउँदै
वडी पाकिरहेको सहजै
लागि यस्तो मरिहत्ये
पनि गर्नुभएको थिएन ।
तर दृश्यहरुको ब्याख्या
तत्काल भारत भ्रमण
डमा पनि त्यो बढीमा
क्ने देखिन्छ । पहिलो,
कर्णाटकलगायतका
ल भाजपाले पराजय
भारतीय प्रधानमन्त्र
चाहानु हुन् ।
भ्रमणमा बोलाउनासाथ
छन् । दोश्रो, नेपालमा
पारित भएको घोषणा

नेताका भनाई र घटनाक्रमहरुले स्पष्ट गरेका छन् । सत्ता
गठबन्धनभित्राबाट भारतीय समूहहरुकोमात्र समाजवादी
मोर्चाको नाममा उप गठबन्धन बनाउन दाहालले थालेको
प्रयास पनि सफल हुनसकेको छैन । तेश्रो, नेपालमा ०७९
मार्सिर चारको निर्वाचनको जनादेश बिपारित संसदको तेश्रो
दलका अध्यक्षको नेतृत्वमा सरकार बनेको छ । जुन सरकारले
१० औं पटक बिस्तारगर्दा पनि पूर्णता पाउन सकेको छैन ।
माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहाललाई प्रधानमन्त्र बनाउन
प्रमुख भूमिका निर्वाहागर्ने एमाले आफै सरकारबाट हटेको छ ।
हिन्दूवादी नारा दिदैआएको राप्रा सरकारबाट हटेको छ ।
रास्वपा सरकारबाट हटेको छ । जनमत पार्टीले पनि आगामी
१५ गतेपछि सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने संकेत
गरिसकेको छ । वर्तमान सरकारको बिषयलाई लिएर नेपाली
कांग्रेस बिभाजित छ । यसैक्रममा नेपाली कांग्रेसका संस्थापन
इतर असनुष्ट समूहले देशीभरी अलगै भेलागर्ने अभियान
थालेको छ । जुन अभियान आगामी २९ गतेसम्म चल्ने
छ । सो अभियानमा देउवाका आलोचकहरु र भारत निकट
मानिएका नेताहरुको बाहुल्यता छ । यि सबै घटनाक्रमले
प्रम दाहाललाई नेपालको सत्ता राजनीतिमा कमजोर
प्रमाणित गरेका छन् । जसलेर्गदा यतिबेला भारतले उहाँको
भ्रमणलाई सुनिश्चितगर्दा नेपालका अन्य समूहहरुसँगको
सम्बन्ध बिग्रनसक्ने अवस्था छ । कमजोर प्रधानमन्त्रसँग
कुनैपनि सन्धि संझौता हुनसक्नैन । त्यसैले प्रम दाहाललाई
भारतले निमन्त्रणा गरेर पनि मिति साईंदेलगोको हुनसक्छ ।
चौथो, नेपालले अमेरिकासँग एमसीसीको बहानामा विभिन्न
किसिमका संझौता गरेको र नेपालको संविधान र ऐन
कानूनलाई नै प्रभावित गर्नेगरी एमसीसीका करितपय प्रावधान
रहेका कारण भारतसँग नेपालको वर्तमान सरकारले खुलेर
अन्य कुनै सन्धि संझौता र सहमतिपत्रमा हस्ताक्षरागर्न
सक्नैन । करितपयले भित्रभित्र अमेरिकाको एसपीपीमासमेत
संझौता वा सहमति भैसकेको बताउने गरेका छन् । नेपालको
सरकारमा रहेकाहरुले सो बिषयमा ढाँचल गरेका कारण
बिभिन्न भ्रमहरुको सिर्जना भएको छ । नेपालका पछिल्ला
सरकारहरुले असंलग्न परराष्ट्र नीति र अशाल छिमेकी नीतिको
पालना नगरेका कुराहरु पनि रहेका छन् । अमेरिका निकटका
दलहरुको बर्चस्युक्त सरकार रहेको र एमसीसीमार्फत
अमेरिकासँग करितपय संझौतामा हस्ताक्षर भैसकेको
अवस्थामा वर्तमान सरकारले भारतसँग नयाँ संझौतागर्ने कुरा
पनि आउँदैन ।

त्यसैले होला प्रम दाहालले भारतसँग लिम्पिया धुरा र लिपुलेकलगायतका कुनैपनि कुरामा संभौता नहुने बताइसकन्तु भएको छ । भनाईको तात्पर्य नेपालले भारतसँग त्यस विषयमा वातानि गर्दैन । पाँचौ, नेपालका पूर्व राजा जानेन्द्रले पटक, पटक दिल्लीको भ्रमण गरिसक्नु भएको छ । गत हप्तामात्र उहाँ १० दिने भारत भ्रमण सकेर नेपाल फर्किएको अवस्था छ । उहाँले ०६३ को राजनीतिक परिवर्तनपछि भारतको

रोहबरमा नेपालका दलहस्तांग भएको लिखित सहमतिको पालना नभएको कुरा उठाउनु भएको छ । संभौताका दुई पक्षमध्ये कुनैले त्यसको पालना नगरेमा साक्षी रहेकाले जिम्मेवारी लिनुपर्छ भन्ने विश्वव्यापि मान्यता छ । त्यसैले प्रम दाहालको भ्रमणमा भारतको संस्थापन पक्षले उपरोक्त कुरा पनि उठाउन सक्ने संभावना देखिएको छ । भनिन्छ सो बिषयमा अनौपचारिक कुराहरु आदान-प्रदान भैरहेका छन् । कतिपय सार्वजनिक कार्यक्रममा प्रम दाहाल आफैले ०६३ को परिवर्तनका उपलब्धी भनिएका संघीयतालगायतका कुराहरु खतरामा परेको बताउँदै आउनु भएको छ । नेपालको ०७२ को सविधानमा भारतका कतिपय बिमितहरु रहेको पहिलेदेखि नै प्रचार हुँदैआएको बिषय हो । त्यसैले नेपालका प्रधानमन्त्रिको भारत भ्रमणकार्यमा ०४७ को सविधानलाई ब्युँताउने कुराहरु पनि आउन सक्छन् । यसअधि दलहरूले भारतलाई प्रयोग गरेर नेपालका तत्कालीन राजामार्फत म्याद सकिएको संसद ब्युँताउन र अनिर्वाचितहरूलाई समेत सांसद बनाउन लगाएका कारण ०४७ को सविधान पुनर्स्थापनाका कुरा आउनसक्ने संभावना छ । यतिबेला नेपाल मामिलालाई लिएर चीन र रूस द्वैतिरबाट भारतमा दबाव परेको देखिएको छ ।

भारत चीन, रूस र अमेरिकाको मामिलामा तटष्ठ रहेको तर नेपालले अमेरिकी सैनिक संगठन नेटोको पक्षमा आफूलाई उभ्याउँदै आएका कारणले पनि भारत र नेपालको चाहनामा फरक पढेंदैएको देखिएको छ। प्रचारमा आएअनुसार भारतले आफूनो पुरानै एजेण्डा सकेसम्म नेपाललाई सिक्किमजस्तो बनाउने नभए भूतानजस्तो बनाउने योजनालाई पनि कायमै राखेको छ। हालैको भ्रमणमा नेपाललाई भारतको संरक्षित राज्य बनाउने प्रस्ताव आएको र पूर्व राजाले नमानेको भन्ने छ। सो कुरा प्रम दाहालले पनि मान्सक्ने अवस्था छैन। त्यसैरी नेपालमा सरकारले गतबर्ष देखिनै फाष्ट ट्रयाकबाट पारित गराउन खोजेको नागरिकता सम्बन्धी बिवादास्पद ऐन सहजै पारित हुने अवस्था छैन। ०६३ पछि सत्तामा आएकाहरूले यसअधि नै जन्मका आधारमा करिव ४० लाख भारतीय र १० लाख तिब्बतिलगायत अन्य मुलुकका नागरिकताई नागरिकता दिइसकेको र हाल तिनैका सन्तानलाई फेरी बंशजका आधारमा नागरिकता दिने प्रयास गरिएका कारण नागरिकताकाबरेमा ब्यापक बिवाद छ। यसअधि नागरिकता बिवादकै कारण नेपालमा ठूलूला घटनाहरू पनि भैसकेका छन्। त्यसैले प्रम दाहालको भ्रमणमा पनि नागरिकता र नेपाललाई भारत संरक्षित मुलुक बनाउने लगायतका कुराहरु आउन सब्ने अवस्था छ। सबै घटनाक्रमहरूले यतिबेला प्रम दाहालका लागि भारत भ्रमण प्रतिकूल रहेको देखाएका छन्। नेपालमा बद्दैगाएको शक्ति राष्ट्रहरूको तानातान र यहाँको आन्तरिक राजनीतिसे सही बाटी लिन नसकेसम्म प्रम दाहालले भारत भ्रमण गर्नु र भारतले उहाँको भ्रमण गराउनुको कुनै अर्थ छैन। यो सबैले समयमानै बुझूनपर्ने बिषय रहेको छ।

६ किसान सङ्गठनसम्बद्ध बागमती प्रदेशस्तरीय संघर्ष समिति गठन

दिवाकर न्यौपाने, बाबुलाल
 लोच्चन, रामप्रसाद बेलबासे
 र शेखरनाथ आचार्य सदस्य
 रहनुभएको छ । अधिखिल नेपाल
 किसान महासङ्घ (क्रान्तिकारी
 केन्द्र) को तर्फबाट रामप्रसाद
 दाहाल, शिवहरि खनाल, हरिशरण
 बरुवाल, नारायण कुँवर र रमहरि
 मतेरी महास्य गहनभानाको छ ।

अखिल नेपाल किसान
 यूनियनको तर्फबाट डा.
 महेन्द्र जोशी, नरन्द्रबहाहुर
 तन्दुकार र रोहित कोइराला सदस्य
 रहनुभएको छ । त्यसैगरी, अखिल
 नेपाल प्रगतिशील किसान सङ्गको
 तर्फबाट गणेश कपाली, रामप्रसाद
 ढकाल र सुजित मगर सदस्य
 रहनुभएको छ । भेलाले संयोजक
 भरत फुर्याँल तथा सदस्यहरू
 केवी घले, शेखरनाथ आचार्य,
 गणेश कपाली, डा. महेन्द्र
 जोशी र रामप्रसाद ढकालसमेतको
 परिवारमा पापा ऐसै रहे ।

साचवालय गठन गरका छ ।
उक्त भेलाले
प्रत्येक जिल्लाका प्रमुख जिल्ला
अधिकारी, कृषि ज्ञान केन्द्र, सरकारी
कृषि संस्था, मालपोत कार्यालय
र प्रत्येक पालिका केन्द्रताई ६५
बुँदे मागपत्र र त्यसमा स्थानीय
माग सामेल गरी ज्ञापनपत्र दिने
तयारी गरिएको किसान नेताहरूले
जानकारी दिएका छन् ।

१८५

गराइएका थिया । भलाल २५
भरत फुँयालको
अध्यक्षता तथा शिवहरि
खनालको सञ्चालनमा अद्य
बढेको सो कार्यक्रममा उपस्थित
जनसमुदायलाई अखिल नेपाल
किसान महासङ्घ (क्रान्तिकारी) का
केन्द्रीय मटम्य मण्डा गर्दछे स्वप्राप्त

गुन्भारेका थिया । भलाल २५
सदस्यीय बागमती प्रदेशसर्तीय
संयुक्त सङ्घर्ष समिति गठन गरेको
� ।

समितिको संयोजकमा
अखिल नेपाल किसान महासङ्घका
भरत फुँयाल, सोही सङ्घठनबाट
मीमा पिंजाल, द्युगलश्वी शेर्ष

प्रशिक्षणको क्रममा वक्ताहरूले
६ किसान सङ्ठनको तर्फाट
संस्कारलाई दिइएको तीन महिने
अलिटमेटम, त्यसमा समावेश गरिएका
किसानका ६५ बुँदै मागलगायत्र
बारे चर्चा गर्दै प्रदेशस्तरीय संयुक्त
किसान सझौत समिति निर्माणमा
लाग्नपर्ने बाध्यतालागे जानकारी

'चीनको लामो क्रान्ति' एडगर स्नोको पुस्तक

● रामबहादुर बुढा ●

एडगर स्नो अमेरिकी नागरिक थिए। उनले जीवनको लामो कालखण्ड चीनमा विताएका थिए। उनको चीनको सम्बन्धमा लामो अनुभव थियो। धेरै चिनियाँ नेता र कार्यकर्ता सित उनको चीनजान थियो। यो पुस्तक सबै भन्दा पहिले १९७१ मा अमेरिकामा छापिएको थियो। पछि १९७७ मा पेड्युइन बुक्स लन्डनले छापेको थियो। यस पुस्तकमा ८ भाग, २५ उपस्थीर्णक र ४ परिशिष्ट राखिएको छ। चीनको आकासमा रातो तारा उनले १९३७ मा लेखेको विश्व चर्चित पुस्तक हो। "चीनको लामो क्रान्ति" अर्को उनको महत्वपूर्ण कृति हो।

एडगर स्नोले थुप्रै पत्रिकामा चीनका बारेमा समाचार लेखेका थिए। उनले किताबहरू लेखेर चीन र चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका बारेमा विश्वलाई जानकारी गराएका थिए। यस पुस्तकले चिनियाँ सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्तिका बारेमा ज्ञान र जानकारी दिन्छ।

यो पुस्तक अख्ले लेखेको पुस्तक पढ्दै लेखिएको हैन। लेखक स्वयम् चीनमा बसेर चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीका अध्यक्ष माओ, प्रधानमन्त्री चाओ एनलाई, सांस्कृतिक क्रान्तिका मुख्य पाठ्रहरूलाई प्रत्यक्ष भेटेर, अन्तर्वार्ता लिएर, चीनका धेरै कम्युन, स्कुल, गाउँहरूको भ्रमण गरेर गहिरो अनुभव सङ्गालेर लेखिएको पुस्तक हो। त्यसैले यो आधिकारिक र विश्वसनीय पुस्तक हो। लेखकको प्रत्यक्ष अनुभव यस किताबमा अझित भएको छ।

पहिलो भागमा चीन किन अरु देश भन्दा फरक छ भन्ने शीर्षक राखिएकोछ। यही भागमा लेखकले जनवादी गणतन्त्र चीनको २१ औं स्थापना दिवसको दिन टियान मेन चोकको समारोहमा अध्यक्ष माओ, प्रधानमन्त्री चाओ एनलाई सित भेट भएको प्रसङ्ग उल्लेख गरेका छन्। सो समारोहमा कम्बोडियाका राजकुमार सिंहानुक पनि उपस्थित भएका थिए। कमजोर मुलुकहरूमाथि अमेरिकी साम्राज्यवादको थिचोमिचोको विरुद्धमा उत्पन्नित मुलुकहरू एकै ठाउँमा उभिएर साम्राज्यवादको विरोध गर्नु पर्दछ भन्ने उद्देश्यले माओ र सिंहानुक एकै ठाउँमा थिए। सिंहानुकको त्यो उपस्थितिले उनीहरू बिचको निकटतालाई दर्शाउद्यो र कम्बोडिया तथा चीन बीचको घनिष्ठतालाई प्रस्ताउद्यो।

लेखक एडगर स्नो सित माओले १९६० मा भेटहुँदा भनेका थिए, "ताइवान चीनको मामला हो। हामीले लगातार यसैमा जोड दिई आएका छौं।" त्यही कुरा लाई प्रधानमन्त्री चाओले १९६०, १९६५ र १९७० मा पनि दोहोराएर भनेका थिए। चीन र अमेरिकाको बीचमा राप्रो सम्बन्ध थिएन खासारी ताइवानको विषयलाई लिएर। १९७० पछि सम्बन्धमा सुधार आयो। पाकिस्तानका राष्ट्रपति याया खाँ चीन भ्रमण गरे। खाँले अमेरिकी राष्ट्रपति निकसनको चिठी लिएर गएका थिए र त्यो चिठी माओलाई बुझाईदिए। चिठीमा आफुले चीन भ्रमण गर्ने र

ताइवानको बारेमा छलफल गर्ने प्रस्ताव राखिएको थियो। पछि निकसनले चीन भ्रमण गरेका थिए।

"सांस्कृतिक क्रान्तिको सार" उप शीर्षकमा लेखिएको छ - शहर र गाउँहरूको भिन्नतालाई भेटाउँदै जाने, भौतिक र सांस्कृतिक स्तर तथा मजदुर, किसान, सिपाही, कार्यकर्ता र प्राविधिक - विशेषज्ञका अवसरहरूका बीचमा समानता बढाउने, हरेकको शिक्षा र जीवन अनुभवलाई तथा कक्षा कोठाको कार्यालाई व्यवहार सित जोड्ने, सबै बुर्जुवा विचारधारालाई चक्काचूर पार्ने र विशेषगरी बुद्धिजीवी र कर्मचारीहरूको बीचमा रहेको बुर्जुवा विचारका अवशेषहरूलाई खतम पार्ने, मजदुर र विद्यार्थीहरूलाई एकत्रित गरेर श्रम अभ्यासलाई कक्षा कोठाको सिद्धान्तसित जोड्ने, सार्वजनिक स्वास्थ्य र उपचार सेवालाई ग्रामीण जनतासम्म पुऱ्याउने, हरेकलाई हतियार चलाउन सिकाउने, सेनाबाट हतियार चलाउन सिकाउन; जनताको सेवा गर्ने आदर्शबाट प्रेरित भइ स्वदेशमा होस वा विदेशमा, व्यक्तिगत धनको लालचबाट मुक्त विश्वदृष्टिकोण सहितको मानिसहरू उत्पादन गर्ने उद्देश्य सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्तिको थियो।

त्यस खालका लेखहरू पढेर जीवनमा लागू गर्दा मानिसहरूमा कम्युनिस्ट सङ्घर्ष चरित्र र दृष्टिकोण निर्माण हुनेछ भन्ने ठानिएको थियो।

चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टी भित्र विशेष गरी सन् १९५६ को आठौं महाधिवेशनदेखि दुई लाइन सङ्घर्ष चलेको थियो। नयाँ जनवाद मुख्यतया पुँजीबादी कार्यक्रम हो त्यसैले चीन समाजवादको बाटोमा अधिक बढनुपर्छ। यो माओले कार्यदिशा थियो। नयाँ जनवाद लामो समयसम्म राहिरहनुपर्छ। चीनलाई आर्थिक विकास चाहिन्छ। कालो होस् या सेतो, मुसालाई बिरालोले मार्ने पर्छ। पुँजीबाद होस् वा समाजवाद

लेखिएको छ, "महान सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्ति"। १९५९ मा चीन र रस्तीबाट चीनमा लागू गर्ने प्रोजेक्ट र सबै सहयोग सम्बन्धी सम्झौता खारेज गरेका थिए। सम्पूर्ण प्राविधिक कक्षा कोठाको विद्यार्थीहरूलाई खतम पार्ने, मजदुर र विद्यार्थीहरूलाई एकत्रित गरेर श्रम अभ्यासलाई कक्षा कोठाको सिद्धान्तसित जोड्ने, सार्वजनिक स्वास्थ्य र उपचार सेवालाई ग्रामीण जनतासम्म पुऱ्याउने, हरेकलाई हतियार चलाउन सिकाउन; जनताको सेवा गर्ने आदर्शबाट प्रेरित भइ स्वदेशमा होस वा विदेशमा, व्यक्तिगत धनको लालचबाट मुक्त विश्वदृष्टिकोण सहितको मानिसहरू उत्पादन गर्ने उद्देश्य सर्वहारा सांस्कृतिक क्रान्तिको थियो।

यस पुस्तकको भाग दुईको शीर्षक राखिएको छ, "औषधि उपचार र जनसङ्ख्या नियन्त्रण।" यो शीर्षकले त्यतिबेला चीनमा जनताको स्वास्थ्यको अवस्था कस्तो थियो भन्ने कुरा पाठ्रहरूलाई जानकारी गराउँदछ। सन् १९४८ देखि चीनमा परिवार नियोजनको चक्की प्रयोगमा ल्याइएको थियो। त्यस बेलादेखि चीनले २२ दिने चक्कीको विकास गरेको थियो। गर्भ पतनलाई चीनले प्रोत्साहन गरेको थिएन। (पृष्ठ ३८) सन् १९६८ मा चीनमा गर्भपतनलाई प्रयोगमा ल्याइएको थियो। (पृष्ठ ३९)

पुस्तकमा प्राचीन चिनियाँ उपचारको बारेमा लेखिएको, चीनमा विचारित भएको ४ हजार वर्षरितिको व्यवहारिक अनुभवमा आधारित प्रयोगात्मक उपचार कला हो। स्वास्थ्य र रोगको सम्बन्धमा सामान्य अवधारणा के हो भने शरीरमा दुई वटा शक्तिहरू हुन्छन् यिन (नकारात्मक) र याड (सकारात्मक), यी दुई शक्तिहरूको मेल र बेमेलबाट नै शरीर स्वस्थ र अस्वस्थ हुन्छ।

पुस्तकमा भनिएको छ - "परम्परागत चिनियाँ औषधि, जडीबुटी र रोगहरूको अवलोकन रेकर्ड गर्ने चिकित्सा ग्रन्थहरू महत्वपूर्ण सम्पति हुन्। यी औषधिहरूको प्रयोग र एक्युप्रक्चर, मोक्सिस्बस्टन, मसाज र सास कर्ने, थेरापीको निको पार्ने कलाहरू निश्चितरूपमा मूल्यवान होस, व्यवस्थाले देशको विकास गर्नुपर्छ। यो लित शाओ ची को कार्यदिशा थियो। सन् १९५९ मा रक्षामन्त्री पेड तेह हुईलाई पुँजीबादी बाटो समाएको भन्ने आरोपमा पदबाट हटाइयो। सन् १९६० पछि एकातिर माओले समाजवादी शिक्षा अभियान चलाइरहेका थाए भने अर्कोतिर माओविरुद्ध विपक्षी समूहले विभिन्न साहित्यिक र सांस्कृतिक अभियानहरू जोड्ने छौं।" "जनताको सेवा गर" यो चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको नीति थियो। सांस्कृतिक क्रान्तिको अवधिमा यो नीतिलाई दृढतापूर्वक कार्यान्वयन गरिएको थियो। पुस्तकमा एउटा राष्ट्र उदाहरण दिइएकोछ। उत्तर पूर्वी चीनको लिओनिड प्रान्तको राजधानी शेनयाडा "बहिरो र लाटा" बालबालिकाका लागि एउटा विद्यालय थियो। दादुरा र मेनिन्जाइटिसका कारण बालबालिकाहरू बहिरो र लाटा, लाटेरा भएका थाए। जनसुक्ति सेनाको एक समूह पेकिङबाट उक्त उद्धृत गरेका छन्, "हामी सबै सेनासँग जोडिएका छौं।" "जनताको सेवा गर" यो चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको नीति थियो। सांस्कृतिक क्रान्तिको अवधिमा यो नीतिलाई दृढतापूर्वक विद्यालय गरिएको थियो। पुस्तकमा एउटा राष्ट्र उदाहरण दिइएकोछ। उत्तर पूर्वी चीनको लिओनिड प्रान्तको राजधानी शेनयाडा "बहिरो र लाटा" बालबालिकाका लागि एउटा विद्यालय थियो। दादुरा र मेनिन्जाइटिसका कारण बालबालिकाहरू बहिरो र लाटा, लाटेरा भएका थाए। जनसुक्ति सेनाको एक समूह पेकिङबाट उक्त उद्धृत गरेका छन्, "हामी सबै सेनासँग जोडिएका छौं।" "जनताको सेवा गर" यो चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको नीति थियो। सांस्कृतिक क्रान्तिको अवधिमा यो नीतिलाई दृढतापूर्वक विद्यालय गरिएको थियो। पुस्तकमा एउटा राष्ट्र उदाहरण दिइएकोछ। उत्तर पूर्वी चीनको लिओनिड प्रान्तको राजधानी शेनयाडा "बहिरो र लाटा" बालबालिकाका लागि एउटा विद्यालय थियो। दादुरा र मेनिन्जाइटिसका कारण बालबालिकाहरू बहिरो र लाटा, लाटेरा भएका थाए। जनसुक्ति सेनाको एक समूह पेकिङबाट उक्त उद्धृत गरेका छन्, "हामी सबै सेनासँग जोडिएका छौं।" "जनताको सेवा गर" यो चिनियाँ कम्युनिस्ट पार्टीको नीति थियो। सांस्कृतिक क्रान्तिको अवधिमा यो नीतिलाई दृढतापूर्वक विद्यालय गरिएको थियो। पुस्तकमा एउटा राष्ट्र उदाहरण दिइएकोछ। उत्तर पूर्वी चीनको लिओनिड प्रान्तको राजधानी शेनयाडा "बहिरो र लाटा" बालबालिकाका लागि एउटा विद्यालय थियो। दादुरा र मेनिन्जाइटिसका कारण बालबालिकाहरू बहिरो र लाटा, लाटेरा भएका थाए। जनसुक्ति सेनाको एक समूह पेकिङबाट उक्त उद्धृत गरेका छन्, "हामी सबै सेनासँग जोडिएका छौं।" "जनताको सेवा गर" यो चिनियाँ कम्यु

तीस वर्षसम्म किन सार्वजनिक गरिएन रावल आयोगको प्रतिवेदन ? काठमाडौंमा १ हजार ८५६ रोपनी १४ आना सरकारी जग्गा मिचिएको प्रतिवेदनको खुलासा

काठमाडौं। सरकारी र सार्वजनिक जग्गा मिचिएको युगासो बढेपछि २०८१ साल पुस १६ गते तत्कालीन प्रधानमन्त्री परिजाप्रसाद कोइलाला नेतृत्वको सरकारले 'सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा छानबिन एवं संरक्षण सम्बन्धी उच्चस्तरीय आयोग गठन गरेको थियो। पूर्वसिवार रामबहादुर रावलको अध्यक्षतामा गठित आयोगले दुई वर्ष लागाए प्रतिवेदन बुझाए। जुन रावल आयोगको प्रतिवेदनका नामले चर्चित रह्यो। दुभाँय, सरकारी निकायहरूले तीन दशकसम्म यो प्रतिवेदन सार्वजनिक गरेन्।

भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरीबी निवारण मन्त्रालयका एक जना अधिकारीका भनाइमा, "करीब १८०० रोपनी सरकारी जग्गा मिचिएको आयोगको प्रतिवेदनबाटे भौम बस्तु मन्त्रालयका अधिकारीहरूको पनि हितमा थियो। किनका यसमा मुलुकका दल्लामा ओहोदामा बस्ने मानिसहरू जोडिएका थिए।"

रिपोर्टको विस्तृत विवरण ३० वर्षसम्म सार्वजनिक गरिएको छैन। यदाकदा यसबाटे प्रश्न गर्नेलाई मन्त्रालयले एउटा संक्षिप्त विवरण दिने गरेको छ। जसमा आयोग गठन भएको सन्दर्भ र १८०० रोपनी जग्गा मिचिएको भने मोटो सूचना समावेश छ। तर विस्तृत विवरण हालसम्म सार्वजनिक गरिएको छैन र संसदमा यसबाटे कसैले प्रश्न पनि उठाएका छैनन्।

खोज पत्रकारिता केन्द्रले २०७५ मा सार्वजनिक गरेको विवरण अनुसार १ हजार ३५० पृष्ठ लामा विवरणमा धेरै व्यक्तिहरू सार्वजनिक गग्मा हिनामिना, अतिक्रमण गर्नेमा परेका छन्।

प्रतिवेदनले काठमाडौं जिल्लाभित्र कुल १ हजार ८५९ रोपनी १४ आना जग्गा मिचिएको खुलासा गरेको छ। प्रतिवेदनले शहरी क्षेत्रका बहुमूल्य सार्वजनिक र सरकारी जग्गा मिचिएको देखाउँछ। मुख्यतया चाबिहिल, बौद्ध, बृत्तिसुपुत्री, थापाथली, बानेश्वर, कोटेश्वर, हाँडीगाउँ, बुद्धानीलकण्ठ क्षेत्रमा धेरै जग्गा मिचिएको छ। पोखरी, मन्दिर, खोला, कुवा, दुङ्गेधारा, गुठीको जग्गा र घर, सार्वजनिक पटी, बाटो धेरै मिचिएको छ।

आयोगले मिचिएको जग्गा भनी उल्लेख गरेको केही उदाहरण यस्ता छन्। कमलपोखरी मिचिएको विवरण प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। जससे अनुसार, मालपोत कार्यालय काठमाडौंका अनुसार किता नं. ४०४१ को १५ आना १ पैसा ३ दाम पदमकुमारी गुरुङ र किता नं. ४०४ को २ रोपनी १० आना १ पैसा १ दाम जग्गा मणिरत्न गुरुङको नाममा देखियो। यो कमलपोखरी भएको जग्गा हो।

किता नं. ४३४० को ४ आना सीता तामाङको नाममा र किता नं. १८५१ को जग्गा कृष्णमाथा भने व्यक्तिको नाममा दर्ता छ। यो पनि कमलपोखरीको जग्गा हो। त्यस्तै कमलपोखरीकै किता नम्बर १८५० र ३६८ मा १२ आना जग्गा मिचिएको देखिएको, तर मिन्ने व्यक्तिको नाम थाहा नभएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

नागपोखरी कसरी मिचियो भनेर पनि प्रतिवेदन बोलेको छ। प्रतिवेदन अनुसार, नागपोखरीमा पर्ने किता नम्बर ४५२ को १० आना १ पैसा जग्गा श्यामकुमार गिरी र श्याम श्रेष्ठ भने व्यक्तिका नाममा कायम भएको छ।

सेतो दरबारको मूलदोका पानि अतिक्रमणमा परेको छ भन्ने प्रतिवेदन। जस अनुसार, किता नं. ७६२ को २ पैसा २ दाम जग्गा देवेन्द्रशमशेर जबराले र किता नं. १०२ को १ आना ३ दाम चिस्तुरल शाक्यले आफ्नो नाममा दर्ता गरेको देखिन्छ।

जग्गा अतिक्रमण गर्नेमा साप्रिला होटलको नाम पनि उल्लेख छ। प्रतिवेदन अनुसार, किता नं. १४४ को १ रोपनी १४ आना १ पैसा जग्गा यतिवेद बाटोमा परिणत भएको छ। साप्रिला होटलले कम्पाउँड लगाएर यहीमध्ये ७ आना जग्गा मिचिएको छ।

होटल काठमाडौंले पनि ८ आना जग्गा मिचिएको प्रतिवेदनमा देखिन्छ। किता नं. १ को ३ रोपनी ९ आना सार्वजनिक जग्गामा होटल काठमाडौंले ८ आना जग्गा मिचिएको विवरणबाट देखिन्छ। त्यस्तै

गरेको र बाँकी जग्गामा कान्ति संस्कृति केन्द्र महाराजाङ्गले भवन निर्णय गरी भाडामा दिएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। व्यापियन फुट वेयर नामक कम्पनीले पनि सार्वजनिक जग्गा मिचिएको देखिन्छ। प्रतिवेदन अनुसार सो कम्पनीले ११ रोपनी १३ आना जग्गा मिचिएको छ।

स्वयम्भू डल्लुको देवस्थल पनि मिचिएको छ। प्रतिवेदन अनुसार, त्यहाँको किता नं. १ को चौरमा कान्ची, भाइकाजी र सिद्धिमान महजनले ५ आना १ पैसा १ दाम जग्गामा तीन बटा पक्की घर बनाएको र अर्को ३ आना जग्गामा ठहरा बनाएर भाडामा लगाएको देखिन्छ। सैंगको सार्वजनिक जग्गामध्ये १ रोपनी ८ आनामा दोर्जे लामा र चुन्दी लामाले पक्की घर बनाएको

तत्कालीन बडा नम्बर १५ मा २२ कितामा रहेको ५१ रोपनी १५ आना जग्गा १२० जनाले र तत्कालीन बडा नम्बर ६ मा १८ कितामा रहेको ४९ रोपनी १५ आना जग्गा १७ जनाले देखिन्छ।

त्यस्तै तत्कालीन बडा नम्बर ३४, ३, ८, ४ र १३ मा वडैपिच्छे २० देखिव ४० रोपनीसम्म सार्वजनिक जग्गा मिचिएको छ। क्रमशः बडा नम्बर ३४ मा ६ कितामा रहेको ४० रोपनी ८ आना, बडा नम्बर ३ मा १९ कितामा रहेको ३६ रोपनी ८ आना, बडा नम्बर ८ मा १६ कितामा रहेको ३४ रोपनी १४ आना, बडा नम्बर ४ मा १६ कितामा रहेको ७६ रोपनी १३ आना जग्गा ३५६ जनाले, बडा नम्बर १४ मा ५० कितामा रहेको ७४ रोपनी ८ आना जग्गा ३१२ जनाले आफ्नो

रहेको १३० रोपनी १५ आना जग्गा १०७ जनाले आफ्नो जग्गामा मिसाएको छ। त्यसेपरी बडा नम्बर १३ मा १३ कितामा रहेको १०१ रोपनी ८ आना जग्गा १० जनाले आयोगको सार्वजनिक जग्गा आपानोमा मिसाएको भेटियो।

आयोगको प्रतिवेदन पेश भएकै वर्ष २०५२ पुस ६ मा मन्त्रिपरिषद बैठकले अतिक्रमण भएको सार्वजनिक जग्गा छानबिन गरी आवश्यक प्रक्रिया अधिकाउन काठमाडौंका प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा समिति गठन गन्यो। तर त्यो समितिले कुनै काम परेन। लगातै मालपोत विभागका उपर्योगको अध्यक्षतामा अकर्ता समिति गठन भयो। उक्त समितिलाई साना दुकाटाक्री तथा घर, पर्खाल भएका जग्गा वातावरण र समुदायलाई असर नपर्ने गरी प्रवर्तित मूल्य लिई बिक्री गर्न, बहालमा दिन अथवा भत्काउन सिफारिश गर्ने जिम्मेवारी दिइएको थियो। तर, समितिले यी कुनै पनि काम गरेन।

६ वैषाख २०५६ मा तत्कालीन मालपोत विभागका महानिर्देशको अध्यक्षतामा एउटा समिति गठन गरिएको थियो। समितिलाई व्यक्तिले प्रयोग गरिरहेका सार्वजनिक जग्गाको उचित मूल्य लिई सम्बन्धित व्यक्तिका नाममा गरिदैने कार्यभार समेत दिइएको थियो। तर, 'उचित मूल्य' को परिभाषा हुन नसकेपछि यो समितिले काम गर्न सकेन।

२०६० मार्च २०५६ मा सालमा प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालय विरुद्ध सर्वोच्च अदालतमा मुद्दा पर्यो। अधिवक्ता प्रकाशमण शमाले सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण हुनुपर्ने भनेर मुद्दा दायर गरे। २०६७ साल जेठ १२ मा मुद्दाको फैसला गर्ने सर्वोच्च अदालतले १५ वर्षअघि तयार भएको रावल आयोगको प्रतिवेदनलाई कार्यालयमा ल्याउन दियो।

फैसलामा भाँडाको थियो- 'रावल आयोगको प्रतिवेदन कार्यालयन हुन र देशका अन्य स्थानहरूमा भएको सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गामा रहेको अतिक्रमण गरिदैने कार्यालयको विषयमा समेत छानबिन गरी कानुनबोधिजमा कारबाही गर्न वा जान्नीनीय देखिएकोले सो कार्यालाई उच्च प्राथमिकता प्रदान गरी छिडो कार्यालयन हर्नु गराउन भनी निर्देशनात्मक आदेश जारी हुन रह्न्छ।'

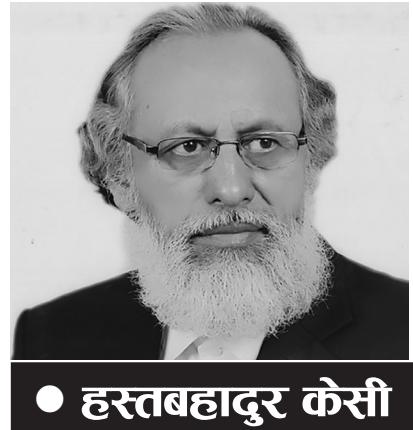
फैसलामा सर्वोच्च अदालतले एक जाँचबुझ समिति बनाउन पनि आदेश दियो। समितिलाई भेटिएका सार्वजनिक जग्गा कसरी राजले प्राप्त गर्न सक्छ र यसका लागि तत्काल कस्तो प्रक्रिया अवलम्बन गर्नुपर्ला भने कार्यदिश दिइएको थियो। प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद कार्यालयका सह-न्यायाधिकारा रहने समितिलाई तीन महीनाभित्र प्रतिवेदन पेश गर्नु भन्ने सर्वोच्चको आदेश थियो। तर, समितिले कुनै प्रभावकारी काम गरेन।

२७ साउन २०७० सालमा अधिकारी दुर्घट्योग अनुसन्धान आयोगले भूमिसुधार मन्त्रालयलाई सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गर्ने सम्बन्धमा पत्र लेखो। पत्रमा वित्तमा गठन भएका कार्यालयलाई देखिएकोले र बाटोलाई उच्च प्राथमिकता प्रदान गर्नुपर्ला भने कार्यदिश दिइएको थियो। अदालत भएको रावल आयोगको प्रतिवेदनलाई तीन महीनाभित्र प्रतिवेदन अनुसार अनुसन्धान आयोगले भूमिसुधार मन्त्रालयलाई सार्वजनिक जग्गाको संरक्षण गर्ने मन्त्रिपरिषदको कार्यालयका सह-न्यायाधिकारा रहेको १८ रोपनी १२ आना जग्गा २२५ जनाले, बडा नम्बर २९ मा ६१ कितामा रहेको २९ रोपनी ३ आना जग्गा २३९ जनाले आफ्नोमा मिसाएको छ।

प्रतिवेदन अनुसार, बडा नम्बर १९ मा १४ कितामा रहेको २२ रोपनी ५ आना सार्वजनिक जग्गा १९७ जनाले, बडा नम्बर १२ मा १२१ कितामा रहेको ६६ रोपनी १८१ कितामा रहेको ३० रोपन

अन्तर्राष्ट्रीयतावादको महत्व र आवश्यकताको सन्दर्भमा

'विश्वका मजदुरहरु हो, एक होआै' - कार्ल मार्क्स

● हस्तबहादुर केरी

यो नारालाई विश्वभरका सर्वहारहरुले घनकाउन थाले । यही नाराले नै विश्वभरका सर्वहारा श्रमजीवी वर्गलाई अन्तर्राष्ट्रीय रूपमा एकताबध्द गर्ने सैद्धान्तिक हतियार उपलब्ध गरायो । यसैले त कम्युनिस्ट तथा कम्युनिस्ट पार्टीलाई अन्तर्राष्ट्रीयतावादी पार्टी भनिन्छ ।

मार्क्स - ऐलस्ले मानव समाजमा वर्ग रहेसम्म वर्गीय शोषण, उत्पीडन, अन्याय अत्याचार, लुट खसीट, काटमार, भैझगाडा, भ्रष्टाचार, तस्करी, अनैतिकता कायमै रहने र मान्डेले व्यक्तिगत स्वार्थ पूर्ति गर्नका लागि जस्तोसुकी अपराध (हाल नेपालमा पैसाका लागि राज्यकै तर्फबाट नेपाली नागरिकलाई नकली भुटानी शरणार्थी बनाए अर्थात् अनागरिक बनाए विश्वको तेहो राष्ट्रमा बेच्ने राजद्रोह तथा संगठित अपराध), गर्न समेत पछि नपर्ने भएकोले वर्गविहिन, राज्यविहिन वैज्ञानिक साम्यवादको परिकल्पना गर्न भएको हो ।

पेरिस कम्युन हुँदै सन् १९१७ मा सम्पन्न महान् रसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिले अन्तर्राष्ट्रीय कम्युनिस्ट आन्दोलनमा दूलो प्रभाव मात्रै पारेन दूलो उथलपुथल नै ल्याइ दियो । पूर्वी युरोपका २० आै देशहरूमा सोभियत मोडलको समाजवाद लाग्न गरियो । पूर्वी जर्मनी र अफगानिस्तानमा पनि सोभियत मोडलको समाजवाद लाग्न गरियो । भारत, चीन, भियतनाम, उत्तर कोरिया र कम्बोडिया लावस, इली, फिलिपिन्स, होगोरी, डेनमार्क, नेदरल्यान्ड, जापान, बंगलादेश, नेपाल लगायत विश्वका दर्जानै देशहरूमा कम्युनिस्ट पार्टीहरु निर्माण गरिए ।

त्यसपछि कोरिया, भियतनाम, चीन, कम्बोडिया, क्युबा आदि देशहरूमा नयाँ जनवादी तथा समाजवादी क्रान्तिहरु सम्पन्न गरिए । पेरु, नेपालमा दशौं वर्षसम्म सशस्त्र जनयुद्ध सञ्चालन गरिए । यद्यपि रुस, चीन, भियतनाम आदि देशहरूमा प्रतिक्रान्ति भएको र पेरु, नेपाल जस्ता देशहरूमा क्रान्तिकाले सेडव्याक खाएको भए पनि विश्व सर्वहारा क्रान्ति जारी छ र विश्व क्रान्तिको विजय अवश्यम्भावी छ ।

यसैले विभिन्न देशका सर्वहारा श्रमिक जनताहरूले यही जेठ ५ गते दिउँसो ३ सगरमाथाको चुचुरोमा पुगेका हुन् । उक्त कम्युनिस्ट घोषणापत्र जारी गर्ने क्रममा मार्क्सले उद्घाष गर्नु भयो, "विश्वका सर्वहारा हो, एक होआै" यो नै विश्व सर्वहारा वर्गको अन्तर्राष्ट्रीय नारा हो । यस नाराले संसारभर फैलिएका सर्वहारा अर्थात् श्रमजीवी मजदुर वर्गको अन्तर्राष्ट्रीय भाईचारा कायम गर्ने बलियो हतियार बन्यो ।

कम्युनिस्ट घोषणापत्रमा नै संसारभरिका मजदुरहरु हो, एक होआै भने नारा लेखिएको पनि यसैले गर्दा हो । चीन, कोरिया, भियतनामका क्रान्तिको समयमा शक्तिशाली सोभियत रस्ले आर्थिक, भौतिक, हतियार तथा सैन्य सहयोग समेत गरेको थियो ।

अन्तर्राष्ट्रीयतावादको आधार सर्वहारा वर्गको हित र उत्तीर्णको संघर्षको अन्तिम लक्ष्य समाप्त हुँच । उत्तीर्णको प्रतिनिधि कुनै राज्यका निवासी भए पनि फरक पद्दन, स्वैको दृष्टिकोण अन्तर्राष्ट्रीयतावाद हुँच । उदाहरणका रूपमा रोज लगजमेवर्ग र चे व्येभारालाई लिन सकिन्छ । रोज लक्जम्वर्ग पोल्यान्डकी नागरिक हुनुहुन्थ्यो, जर्मन कम्युनिस्ट पार्टीको सदस्य हुनुहुन्थ्यो र उहाले महान् रसी अक्टोबर समाजवादी क्रान्तिमा सक्रिय रूपले भाग लिनुभएको थियो । त्यसै चे व्येभारा अर्जन्टिनाको नागरिक हुनुहुन्थ्यो । पेसाले उहाँ मेडिकल डाक्टर हुनुहुन्थ्यो र महान् क्युबाली क्रान्तिको नायक हुनुहुन्थ्यो । क्युबाली क्रान्तिको सफलता पश्चात् क्युबाको नागरिकता लिए शिक्षा मन्त्री बन्नु भएको थियो । तर उहाँले क्युबाको नागरिकता त्यापै विश्व क्रान्तिलाई अगाडि बढाउने ध्येयले चे वोलिभियामा क्रान्तिलाई अगाडि बढाइहेको अवस्थामा सन् १९६७ मा अमेरिकी सिआइएको सहयोगमा वोलिभियामा हत्या गरिएको थियो । यसरी उहाँ अन्तर्राष्ट्रीय शहिद बन्नु भएको थियो । भारतीय एक चिकित्सक चिनियाँ क्रान्तिलाई सहयोग गर्न चीन जानु भएको थियो, उहाँ सन् १९३२ मा चीन मै शहिद हुनुभएको थियो । सन् १९५० - १९५३ को कोरियान युद्धमा रस र चीनले कोरियालाई दूलो सहयोग गरेका थाए, कमरेड माओ त्येतुदको जेठो छोरा माओ यनिङ को कोरियन युद्धमै मृत्यु भएको थियो र उनी सहित हजारौं चिनियाँ नागरिकहरु कोरियन युद्धमा शहिद भएका थाए ।

अन्तर्राष्ट्रीयतावादको उद्भव अन्तर्राष्ट्रीय साम्यवादी आन्दोलनको प्रारम्भिक अवस्थामा अर्थात् मार्क्सवाद (सन् १८४८) को उदयसँग भएको थियो र आरोहणमा यो अन्तर्राष्ट्रीयतावाद मजदुरको मानसिकतामा सामाजिक अनुभूति र अन्तर्राष्ट्रीय एकताको नाराको रूपमा प्रतिविम्बित भएको थियो । वैज्ञानिक साम्यवादले अन्तर्राष्ट्रीयतावादलाई सैद्धान्तिक आधार प्रदान

गरेको हो । विश्वविद्यात कम्युनिस्ट घोषणापत्र (१८४८) र अन्य रचनाहरूमा मार्क्स र ऐलस्ले पुँजीवादका विरुद्ध संघर्षमा विभिन्न देशका मजदुरहरुको एकताको वस्तुत आवश्यकतालाई जोड दिइएको पाइन्छ । त्यसो भए नै सन् १८६४ कार्लमार्क्स स्वयंको अध्यक्षतामा प्रथम अन्तर्राष्ट्रीयतावादी पार्टी भनिन्छ ।

अन्तर्राष्ट्रीय (First International) को निर्माण गर्नुभएको थियो । त्यसको १८७२ मा विघटन गरिएकोले मार्क्सको निधन (१८८३) पश्चात् सन् १८८९ मा फ्रेडरिंग ऐलस्लको नेतृत्वमा दोस्रो अन्तर्राष्ट्रीयको निर्माण गरिएको थियो । वैचारिक समस्याका कारण (सन् १९१४) यसको पनि विघटन हुन पुोकाले यसको आवश्यकतालाई महसुस गरेर सन् १९१९ लेनिन आफ्नै नेतृत्वमा तेहो अन्तर्राष्ट्रीय (Third International) को निर्माण गर्नु भएको थियो । सन् १८८३ दोस्रो विश्वयुद्धका बेला यसको पनि विघटन हुन व्योकाले यसको आवश्यकतालाई राजनीतिक असमानता तथा उपनिवेशवादी विचारको थियो ।

सन् १९५५ मा सोभियत रूपमा प्रतिक्रान्ति र सन् १९७६ मा चीनमा प्रतिक्रान्ति मै युँजीवादको पुनर्स्थापना भए पनि विश्व कम्युनिस्ट आन्दोलन अन्तर्राष्ट्रीय बिहिन हुन पुगेको थियो । तर सन् १९८४ विश्वका क्रान्तिकारी माओवादी पार्टीहरुले क्रान्तिकारी अन्तर्राष्ट्रीय आन्दोलन (रिम) Revelationari international movement (RIM) को गठन गरेका थाए । वैचारिक समस्याका कारण आज रिमको विघटन भइसकेको छ र आज विश्व कम्युनिस्ट आन्दोलन आफ्नो अन्तर्राष्ट्रीय बिहिन अवस्थामा छ । र नेपाल, भारत, फिलिपिन्स, अफगानिस्तान, टर्की, बेल्जियम, नेदरल्यान्ड, भेनेजुयला लगायतका क्रान्तिकारी माओवादी कम्युनिस्ट पार्टीहरुले नयाँ अन्तर्राष्ट्रीयको निर्माणको लागि पहल गरिएको अवस्था छ ।

तसर्थ यसमा अन्तर्राष्ट्रीयतावादको आधारभूत सिद्धान्त प्रतिपादन भएको छ । अन्तर्राष्ट्रीयतावादको सिद्धान्तको तात्पर्य अन्तर्राष्ट्रीय युँजीपति वर्गका विश्व संघर्षमा विभिन्न देशका मजदुर वर्गको पारस्परिक सहयोग समस्त राष्ट्रको समानताको मान्यता, एक राष्ट्रद्वारा

अर्को राष्ट्रमध्ये उत्पीडनप्रतिको विरोध हो । यसले अन्तर्राष्ट्रीय तथा राष्ट्रिय हितलाई विलय गर्ने परिकल्पना गर्दछ । अन्तर्राष्ट्रीयतावादले जहिले पनि बुर्जुवा राष्ट्रवाद, महाशक्तिवादी अन्धराष्ट्रवाद, जातिवाद तथा उपनिवेशवादी विचारधाराको विरोध गर्दछ ।

अन्तर्राष्ट्रीयतावाद आधारभूत रूपमा विश्ववादको पनि विरोधी हो । यो विश्ववादले तत्स्थाताको खेलमा राष्ट्रिय राजनीतिक असमानता, साम्राज्यवादी प्रभुत्व तथा उत्पीडनलाई ढाक्छैप गर्ने भएकोले अन्तर्राष्ट्रीयतावादले यसको विरोध गर्दछ ।

अन्तर्राष्ट्रीयतावादलाई व्यवहारिक रूप दिने प्रयास पहिलोचैरिट लेनिन - स्टालिनको समयमा सोभियत संघले गरेको थियो । सोभियत संघमा जातीयताको समस्या समाधान गरी बहुजातीय राष्ट्रको निर्माण गर्ने प्रयास गरिएको थियो ।

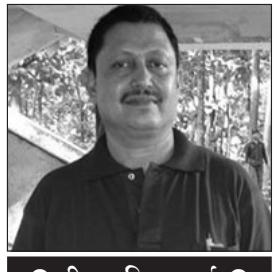
अन्तर्राष्ट्रीयतावादले मानिसदाई अन्तर्राष्ट्रीयतावादलाई आधारभूत रूपमा विश्ववादको पनि विरोधी हो । यो विश्ववादले तत्स्थाताको खेलमा राष्ट्रिय राजनीतिक असमानता, साम्राज्यवादी प्रभुत्व तथा उत्पीडनलाई ढाक्छैप गर्ने भएकोले अन्तर्राष्ट्रीयतावादले यसको विरोध गर्दछ ।

अन्तर्राष्ट्रीयतावादले मानिसदाई अन्तर्राष्ट्रीयतावादलाई चेष्टा गर्दछ । यसो हुँदौहुँदै पनि अन्तर्राष्ट्रीयतावाद वैज्ञानिक समाजवादी देशभक्तिसंग अटुट रूपले जोडिएको हुँच । अन्तर्राष्ट्रीयतावादले मानिसदाई सोभियत संघमा जातीयताको समस्या समाधान गरी बहुजातीय राष्ट्रको निर्माण गर्ने प्रयास दिने आजको अपरिहार्य आवश्यकता बन्ने पुगेको छ ।

लडाइँमा दुवै खुट्टा गुमाएका हरि बुढामगरद्वारा सगरमाथाको सफल आरोहण

काठमाडौं । पूर्व ब्रिटिस गोर्खा सैनिक हरि बुढामगरले सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको सफल आरोहण गरेका छन् । वसन्त ऋतुको जारी आरोहणमा बुढामगरले यही जेठ ५ गते दिउँसो ३ सगरमाथाको चुचुरोमा पुगेका हुन् ।

स्कुनको नीट

● दीपक शिवकर्मा ●

होटल मालिकका अनुसार कालीबाडी मन्दिर, मन्दिरमात्र न भएर धर्मशाला पनि थियो। धर्मशाला भएकै कारणले होटल मालिकले मामाथि दया गरेर बास बसन पठाएका थिए। धर्मशालाका हर्ताकर्ता ब्रह्माका समुदायका नेपाली रहेछन्। कहाँ, के, कसो, कुनै कारण नसोधी उनले मेरो थरी सोधे। मैले थरी ढाटिन। आफ्नो जात वा थरी जे थियो वा रहेकोछ, त्यो सहस्रामत बताएँ। मेरो जातको अनिम शब्दप्रति उनी थाए आगो भएकी “विश्वकर्मा भए त्यै बिसाट” आदेशलाई कलामकाता दिँदै सलाइको काँटी बालेर मैनबती बाल्ले समेत जस्त देखेनन्। उनीसँग विवाद गर्ने मेरो औकैत पनि त थिएन। कुनै जावाफ नदिएर म कानक फर्किएँ र जातबाट आएको थिएँ त्यतैतर लम्किन थालैँ।

दार्शनिकरूपमा म कम्युनिष्ट पार्टीमा सामेल हुनुभन्दा पहिल्यैदेखि भगवानको काल्पनिकवाट निकै टाढा पुगिसकेको थिएँ। गाउँभरमा हुने जातीय विभेद, पास्नी, बर्तबन्ध, पुजाआजामा खेपुर्ने सामाजिक विभेदले मलाई धर्मविश्वास लान बल मिलिको थियो। पछि कम्युनिष्ट पार्टीको संगतले मलाई धर्म संकृतिवारे नयाँ सौंच दियो। मध्यमानिन्द्रैँ। तर, सामाजिकरूपमा त्यसको विरोध पनि गर्दिन्दै। तर, जुन दिन म धर्मशालामा बास पाइन त्यहि दिन देखि कदम नास्तिक बने। हिन्दु धर्म, हिन्दु मन्दिर र हिन्दु विधिविधानलाई मन्दिरेखि तिस्करार गर्न थालैँ। जो आजसम्म जारी छ।

यो परिघटना कुनै सिद्धहस्त कथाकाराद्वारा लेखिएको कथाको पाना भन्दा कम मर्महत छैन। नेपाली सिनेजगतले यस्ता किसिमका परिघटनाहरूलाई आपामा सिनेमाहरूमा नुरालान्। तर भारतीय सिनेमाहरूले मैले भोगोके घटनालाई क्यामराले कैद गरेजस्तो लाग्छ। परिवेशको भावनात्मकतालाई मैले भोगोके उमराइसोको पहिलो गतलाई कलारिसोमामा उतार्ने हो भने लाखो उत्पीडित माछेहरूले हिन्दुधर्म त्याग गर्ने छन्। मन्दिरहरू भातिक्ने छन् र धर्म परिवर्तनको मिसाल कायाह हुने छ।

मन्दिरबाट आगालो लागेपछि म होटल लिलीतरफै लम्किन थालैँ। मेरो हिंडाई यति सुस्त थियोको मुसिकलले म पाइला गाँनहरेको थिएँ। होटेलमा

अधि मैले भात खाँदाको बेलामा जुन हल्लीखल्ली थियो, फर्किदा पनि त्यस्तै थियो। व्यापारीहरूको मिरामा बहकिएको आवाज बाटोसम्म मुनिन्थ्यो। होटल नजिक पुगिसक्ता मेरा पाइला भन्न भारी भए। एकमत्ते साँचेको यियो, काउँटरमा गएर पुनः दुःख पोखुँ। तर मनले मानेन। होटलवालाले किन बास दिप्नम् पर्नुपतले भनेर सोधेभने धर्मशालाका हेरालुते मलाई भनेको कुरो भनुपर्थ्यो। उनलाई थार्थाखोलनु भनेको जातकै कारणले दिप्नम् भनेर बताउनु पर्ने हुनसक्यो। यसबाट त होटलवालाको नजरमा पनि गिर्न सक्यो। म यो जातको अपमानको भारी कहाँ कहाँ बिसाउँदै हिन्दु? मनले भन्नो— जे पलासलाई होटलमा पसे यहाँ पर्नि जलिल होइने पक्का छ। बरु बाटैबाटो अगाडि बढ, कुनै न कुनै उपय अवश्य लाला। लिली बोलाको सामान्य ओराले भर्दै म उमराइसो बजारको मुख्य चोक पार गरै। त्यहाँबाट पनि अगाडि बढौदै गएँ। जाडोको बेला भएर होला वा बस्ती पातलो भए पनि हुनसक्छ बजार क्षेत्र सुनसान थियो। दोकान घरहरू छाप्राजन्ते थिएँ सो बेला। बाटो त भन्न सुनसान थियो। म बजारको नापनकासा, यसको बोनोट, यहाँ वस्ते मानिसहरूको सामाजिकता, जनसाक्षीकृत अदाकारात अनभिज्ञ थिएँ। रात भन्न पछि भन्न छिपिएँ थियो र तपक्रमको पारा माइनस तिर भई थियो। लिली होटलबाट तलभर्दा बायाँ हाततर्फ कुनै घर थिएनन्। बरु काँडेतार लगाएर सिमाना छुट्याएको प्रष्ट देखिन्थ्यो। बजार पस्ते पहिलो गल्ली पार गरेर दुईचार पाइला तल भरेपछि बायाँतर्फ लाने पर्कालिको पिचबाटो रहेछ। मेरा आँखा त्यहि पिचबाटो हुँदै परसम्पुगे। केही पर लटाम्पे ससाना घरहरू देखिए। ती घरहरू देखेमा बुकुराजस्ता थिए। तर सबै घरहरूमा विजुलीबती फिलिमाइरहेको थियो।

सो बेला मेरो जुन अवस्था थियो, जुन मोदोदा थियो, त्यस मोदोदाको बरेमा आलेख तैयार गर्न लेखनीका शब्द नै छैन् मस्संग। आगतको कुनै परिकल्पना नापारी, विभक्ताको भोगाइहरूको पनि यहाँ दोहोराएर नलेखाँ, तर देवदूरीय लामा बालाई नमर गर्दै त्यसपछि मैले कसरी रात गुजार्ने न्यानो सिरक प्राप्त गरै भने बरेमा एक फरिस्तासँग भएको जम्का भेटाको कुरो गर्न।

उमराइसो बजार पस्ते मुख्य गल्ली पारगरेर म सुस्तसुस्त अगाडि बढिरहेको थिएँ। मलाई कुनै हतारो थिएन। त्यो मध्येतरतमा मलाई जानु पो कहाँ थियो र छिटो हिंडेर ? बरु जाति सुस्तरी हिद्यो, त्यति त्यति अकोर्दिनको बिहानको समय छोडिए जाअस्यो। जब दोस्रो गल्ली पारगरेर केही अगाडि बढौदै थिएँ मेरो अगाडिबाट एकजना मान्छे आइरहेको देखेँ। कालीबाडी धर्मशालाबाट अपमानित भएर हिँडेपछि

उनी नै मैले देखेका पहिलो व्यक्ति थिए। मनमनै साँचे, कुनै उपय लगाइदेलान् यिनले। जब उनी मलाई बायाँ पेरर पार हुँदैथाए हिम्मत जाराए नम्करार ट्युर्याउँदै बिनी बिसाएँ— यता बास बस्ते अरु कुनै होटल पाइला र हजार ?

मैले उनी नेपाली हुँदै भन्ने ठम्याउन सकेको थिएन। ठम्याउन पनि कसरी ? दिनको समय भए, नेपालीलाई जहाँ भेटेपनि चिन सकिन्छ। त्यो त रातको बेला थियो। तर, उनले म नेपाली हुँदै भन्ने कुराको भेट पाइसकेका रेछ्न, ट्वक रेकिए नेपाली भाषामा प्रतिप्रश्न गरे—अगाडि होटेल छैन्। उताबाट आउँदा दाहिना तिर होटेल थियो नी। त्यहाँ पसेनो र ?

उनी नेपाली रहेछन्। यसमानेमा म आधा मनले द्रुक भएँ। तर जब उनले होटलको कुरो सोधे, त्यो बेला फेरि मेरो मनले हाँस छोडियो। सबै कुरो बताउँदा यिनी पनि धर्मशालाका हेरालुजस्तै ठहरिए भने मेरो के हाल होला ? मेरो थराजात थाहा पाएपछि निलेपनि “हिँडै गर बाटो” भनेर कुटु जावाफ दिए भने के गर्न ? त्यो निमेषभरमा ब्रह्माण्ड धुयो भेरो दिमागमा। तर जे पर्ला पर्ला अनिममा हिम्मत जुटाए उनको प्रश्नको उत्तर दिँ— होटेलमा खाना खाएँ। त्यहाँ कोठा रहेन्छन् आज। उनेले मालिकले कालीबाडी धर्मशालामा बास पाइन्छ भदै पठाए। त्यहाँ मैले बास पाइन।

ती मान्छे दयातु रहेछन्। मसंग केहीबेर उभिएर संबाद गरे। केही चासो लिएजस्तो तरिकाले उनले पुनः प्रश्न गरे— धर्मशालामा किन पास पाइएन त ? त्यहाँ त बिपतको बेलामा मान्छेहरू बस्ते गर्न्छ। मेरो कुरो सुन उनी उभिएका थिए। यिनी गतिला मान्छे रहेछन्, मैले मनमनै अडकल काँदै कुरो लुकाइन खुलस्त भने— हजार के थर हो कुनी ? म विश्वकर्मा हुम्। धर्मशालाको हेरालु माच्छे बाहुन रेचन सायद। होटेल साहुले अहाए जसरी म कालीबाडी पुगे बास मागेको दिएँ। मान्दिमा बत्ती थिए। अध्यारो थियो चौरीतर। उकी बाल्ल सलाइ खोज्दै उनले मेरो जात सोधे। प्रदेशमा पनि के को भेदभाव होला र भनेर मैले जात ढाँटिन। उनलाई खुलस्त बताएँ। उनले भित्र जहानसँग केहीबेर गन्थन गरेर ढोकाबन्द गर्दै “ए ! त्यसोभएर त्यै बिसात” भदै ढोका बन्द गरेर चुपचाप भएँ। म मन्दिरबाट अलीर्दै बाटैबाटो हिँडिरहेको छु।

उनी मेरो भन्न नजिक आए। नजिक आएर मन्दिरबाटे, धर्मशालाकारे, हेरालु बरे कुनै कुरो गरेन, बरु पहाड घर कहाँ हो ? नयाँ प्रश्न गरे।

गुल्मी, मैले एकशब्दे उत्तर दिँ। गुल्मी काँ ? त्यसमान नजिक आएको छैन्। यहाँ किन आएका हो ? कामको खोजिमा। चिनेजानेको कोही छ याँ ? कोही छैन। यसरी नचिनेको नजानेको ठाम्मा राताविरात आउने हो त ? ल हिँड मसंग। कुनै थातथलो

बेला जहाज दुर्घटना भइ मेरे। पुँजीबाटी प्रजातान्त्रिक मुलुकमा राजनीतिक पार्टीबाट सेना स्वतन्त्र हो भन्ने मान्यता राखिन्छ। तर चीनको पार्टी विधानमै सेना भित्र पार्टी कमिटीको व्यवस्था हुन् कीतपयका लागि चाखलादो र अस्थर्यको कुरा हो।

चीन - अमेरिका सम्बन्धका सन्दर्भमा, दुवै देशको आधुनिक इतिहासमा एडगर स्नो एउटा आधारभूत पुल हुन् भनिन्छ। उनले अमेरिका र चीनको सम्बन्ध सुधार गर्न माओ र चाओ सित धेरैपटक कुरा गरेका थिए। यस पुस्तकको सम्बन्धमा उनकी श्रीमती ल्वीस ह्वीलरले लेखेकी छन्, “यो पुस्तक एउटा अधुरो कार्य हो। यस पुस्तकमा चीन र अमेरिकाको सम्बन्धको नयाँ बिजहरू रोपिएको छ। यदि हामीले यी बिजहरूलाई हुर्कायी भने तीनीहरू हुँकीन्छ। यस पुस्तकले अमेरि परिचयको थिए। चीनले लामो समयसम्म बोकेकोहो कुरा प्रयोग भएको छ। यसको प्रयोग राताविरात आउने हो गलत नै थियो भने कुरा पुष्ट भएको छ।

उनले राज्य विप्लव गरेर सत्ता कब्जा गर्ने षड्यन्त्र गरेका थिए। षड्यन्त्रको पोल खुले पछि उनी जाहजबाट रसियातिर भावै थिए। तर त्यो कुराको पोल खुले पछि उनले प्रामाणित भएको छ। उनले मार्फत बनाएका होत्या किन नै थिए। तर त्यो कुराको पोल खुले पछि उनले चीन-अमेरिका सम्बन्ध सुधार भए पछि चीनले सदस्यता पाएको थिएन। चीन-अमेरिका सम्बन्ध सुधार भए पछि चीनले सदस्यता पाएको थिएन।

यो पुस्तकको कभर डिजाइन डेविड किङ्गरेको हो। हुन्यस्पुस्तकको कपिप राइट उनकी श्रीमती लुइस ह्वीलरको नाममा राखिएकोल। यो पुस्तकमा सरल शब्दहरू प्रयोग गरिएकोल। हाँ टुडे जेष्ट ६, २०८०, बुटवल।

यो विधान अरु महाधिवेशनले पारित ग

आलोपालो

सुकुम्बासीमाथिको अत्याचार बन्द गर !

□ किमल निरौला □

संसदीय व्यवस्थाका शासकहरूले सुकुम्बासीलाई विभिन्न निहु र बहाना बनाउदै पटक पटक अन्याय र अत्याचार भइरहेको छ।

यो अत्याचारबाट उनीहरू सजिलै संग मुक्त हुने कुनै पनि उपायहरू देखिएन। यातना भोग्दै सधर्षको मैदानमा निस्कन जरूरी छ। अभाव नै अभावको वीचमा सधर्षमा निस्कन निकै जटिल छ। तर, यो जटिलतालाई भोग्दै दलाल शासकहरूसंग लडनु बाहेक अर्को कुनै विकल्प छैन।

संसदीय व्यवस्थाका शासकहरूले सुकुम्बासीलाई विभिन्न निहु र बहाना बनाउदै पटक पटक अन्याय र अत्याचार भइरहेको छ। लामो समयदेखि ऐलानी पर्ति जग्गामा बसोबास गरिरहेको सुकुम्बासीलाई शासकहरू र भुमाफियाको मिलेमतोमा उनीहरू दुःखका साथ गुजारा गरिरहेको ठाउंवाट उठीबास लगाई रहेका छन्। उनीहरूको मानव भएर बाँच पाउने अधिकारहरू सबै लुटिएका छन्। जनप्रतिनिधिहरू नै भूमाफिया बनेका छन्। कानुन जनप्रतिनिधिहरूलाई लागु नै हुदैन। सत्ताको आडमा उनीहरू सुकुम्बासीलाई अन्याय गाई भ्रष्टचार गेरे शासकहरूले अकुत सम्पति शुपारिहेका छन्। सुकुम्बासीको छाप्रो भत्काई दिएपछि उनीहरू र उनीहरूको बालबालिकहरूको विजोक भएको छ। उनीहरू सडक छाप भएका छन्। मोरडको बुढीगांगा २, विराटनगर १४, विराटनगर ११ का शासकहरूले आन्दोलनमा होमिनु पर्दछ।

सुकुम्बासीहरू बसोबास गर्दै आएको छाप्रो भत्काउनु प्रतिनिधि घटनामात्र हुन। देशका धेरै ठाउंहरू सुकुम्बासीहरूको उठीबास गराएको छ। सर्विधानले प्रत्येक नागरिको मौलिक हक हक हो भनेर यारेन्टी गेरेको आधारभूत आवश्यकता गाँस, बाँस, कपास, शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजागरबाट उनीहरूलाई बन्चित बनाइएको छ। मान्छे धेरै जनरेर पनि उनीहरू पशुल्य जीवन विताउन विवश भएका छन्।

सुकुम्बासीलाई जमिनको मालिक बनाउने भदै अहिलेसम्म १४ वटा भन्दा बेशी आयोग बने। ती आयोगहरूले पीडितहरूलाई जमिन दिने भन्दा पनि आफन्त र नातागोलाई धनिपुर्जा दिने अनि धनिहरूलाई नै पैसा लिएर धनिपुर्जा दिने अहिलेको आवश्यकता हो।

(किमल निरौलाको फेसबुकबाट)

खेतीयोग्य जमिनमा बस्ती नवसालौं

- खेतीयोग्य जमिनमा बसोबास नगरौं/नगराओं,
- हरियाली वातावरणसहितको नमूना बस्तीको विकास गरौं,
- सिंचाई सुविधामा बाधा नपुग्ने गरी बस्ती बसाओं,
- गाउँ बस्तीलाई नमूना बस्तीमा रुपान्तरण गरौं,
- समृद्ध नेपालको निर्माण गरौं।

नेपाल सरकार

विश्वापन बोर्ड

साल्ट ट्रेडिङ कंपनीशन लिमिटेड द्वारा प्रवद्धित
तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टापडर्डको लिंग बाहिर रबर कोट गो बीचमा स्टिलको जाली गएको ३ तहको होउपाइप

- उच्च गुणस्तरको रेन्जिलेटर

- पुनः प्रयोग गर्न नसालिने प्लास्टिक सिल गएको सिलिण्डर

- कम्प्यूटर प्रतिसिलाल चलने प्लास्टिक तौलमा दोहो आगा द्वयक हुन्डोस

ग्रेटर काठमाडौं ग्रा... स इण्डस्ट्रिज लिमिटेड

संस्थानालाई लाग्नालाई कालिकाटा कालिकाटा

फोन: ९८४२६६७६५६, सालाल बेक रेस्टोरेन्ट अवलम्बन तालाला

ईमेल: metro@stcnepal.com

पश्चिमा र चिनियाँ आधुनिकताबीचको अन्तर

३ माटिन ज्याक

अहिले हामी ऐतिहासिक कालखण्डमा छौं। कही समयअधिक पनि सतहीरूपमै सही आधुनिकताको पर्यायवाची शब्द मानिन्थ्यो-परिचम। वास्तवमा पश्चिमाहरू अझै आधुनिकता भेनेको एक थरी मात्र हुन्छ र त्यो पश्चिमा आधुनिकता मात्र हो भनेमा विश्वास गर्न्छ। यो कथाको लामो इतिहास छ। उनाइसौं शताब्दीको पहिलो अर्थ शताब्दीमा बेलायतमा भएको औद्योगिक क्रान्तिबाट आधुनिकताको अग्रभूमि भएको थियो। बेलायतमा उपनिवेश फैलाउन त्यो क्रान्तिले बलितो आधिकार आधार प्रदान गर्न्यो। त्यसैको जग्गामा बेलायतले उनाइसौं शताब्दीमा संयामको एकचौथाइ जनसङ्क्षयमा आधुनिकताको विश्वास छैन। सन् १९०० सम्ममा आधुनिकताको हावा संग अमेरिका र युरोपको धेरै भागमा विस्तार भएको थियो। जापानलाई छोडेर त्यो आधुनिकताको लहर मुख्यतः पश्चिमा विश्वमा सीमित थियो। पश्चिमा शैलीको आधुनिकताले संसारलाई दुइ भागमा विभाजन गर्न्यो : पहिलो, धनीहरूको संसार, अर्थात् पश्चिमा विश्व। दोस्रो, मुख्यतः उपनिवेश बनाइएको संसारको विश्वल भूमान। बीरीौं शताब्दीको दोस्रो अर्थशताब्दीमा संसारमा दुलू परिवर्तन देखियो। सन् १९४९ मा भएको चिनियाँ क्रान्ति र उपनिवेशदार मुकिको प्रतिक्रियाले आधुनिकता संसारको अत्यन्त बहुमत जनतासम्म फैलियो।

यो नयाँ सम्भावनाको लागि चीनले निर्णयक भूमिका खेलेको प्रमाणित हुन्छ। चीनको जनसङ्क्षयमा आधुनिकताको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। चीनको विभाजन गर्न्यो : पहिलो, धनीहरूको संसार अर्थात् पश्चिमा विश्व। दोस्रो, मुख्यतः उपनिवेश बनाइएको दोस्रो अर्थशताब्दीमा संसारमा दुलू परिवर्तन देखियो। सन् १९४९ मा भएको चिनियाँ क्रान्ति र उपनिवेशदार मुकिको प्रतिक्रियाले आधुनिकता संसारलाई दुई भागमा विभाजन गर्न्यो। युपिनेवेशवाद (यासमाल देशहरूको लागि चीनले अर्थवत बहुमत भएको पनि पुष्टि गर्छ।

यो नयाँ सम्भावनाको लागि चीनले निर्णयक विभाजनको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। चीनको जनसङ्क्षयमा आधुनिकताको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। यो नयाँ सम्भावनाको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। चीनले तिर नै लागि रहेका छन्। अब श्रमजीवीको अधिकार प्राप्ति हुने राज्य व्यवस्था स्थापनातर लान जस्ती छ। यसको लागि राज्यसत्तामा सुकुम्बासीहरूको पनि प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्थाको लागि लडाई लडन सक्नु पर्दछ। यसको लागि सबै सुकुम्बासीहरू एकजुट भएर अगाडि बढ्नु अहिलेको आवश्यकता हो।

हामी इतिहास ज्यादै भिन्न प्रकारको संसारमा प्रवेश गर्ने दैलोमा छौं। चीन नै सम्भावनाको संस्था र त्यसैको आकार, स्वाधीनता र पहिचानप्रति आएको अवधारणात र बाहार भन्ने चाहारो आधुनिकताको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। यो नयाँ सम्भावनाको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो।

हामी इतिहास र पहिचानको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। यो नयाँ सम्भावनाको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो।

समयावधिभित्र गरिबी उन्मूलन, असमान्य अर्थिक वृद्धि, जनताको जीवनमा रूपान्तरण र अमेरिकी अर्थतन्त्रसँग समान हैसियत बनाउन सक्ता भनी सन् १९५० मा कसले पो सोचेको थियो होला र।

हामीले आधुनिकताबाटे विचार गर्दा अरू कुनै पनि कुराबन्दा बढी हामीले प्राचीविधकै विषयमा सोच्छैँ। बेलायतको औद्योगिक क्रान्तिको स्मरण गर्दा हामी वाष्प इन्जिन र रेलमार्ग सम्झन्छौं। चीनको उल्लेखनीय प्राचीविधिक अग्रामति भेनेको चिनीको विचार गर्दा, त्रिवैक विश्वास र योग्यता देखियो।

हामीले आधुनिकताबाटे विचार गर्दा अरू कुनै पनि कुराबन्दा बढी हामीले प्राचीविधिक अग्रामति भेनेको चिनीको विचार गर्दा, त्रिवैक विश्वास र योग्यता देखियो। यो नयाँ सम्भावनाको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो। यो नयाँ सम्भावनाको अर्थात् उपलब्धिमा परिवर्तन देखियो।

हामीले आधुनिकताबाटे विचार गर्दा अरू कुनै पनि कुराबन्दा बढी हामीले प्राचीविधिक अग्रामति भेनेको चिनीको विचार गर्दा, त्रिवैक विश्वास र योग्यता देखियो।

हामीले आधुनिकताबाटे विचार गर्दा अरू कुनै पनि कुराबन्दा बढी हामीले प्राचीविधिक अग्रामति भेनेको चिनीको विचार गर्दा, त्रिवैक विश्वास र योग्यता देखियो।

हामीले आधुनिकताबाटे विचार गर्दा अरू कुनै पनि कुराबन्दा बढी हामीले प्राचीविधिक अग्रामति भेनेको चिनीको विचार गर्दा, त्रिवैक विश्वास र योग्यता देख